

FOREBYGGELSE OG BEKÆMPELSE AF SNEGLE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det fugtige vejr har medført en usædvanlig kraftig opformering af snegle mange steder. Det er altafgørende at iværksætte bekæmpelse tidligt, hvis der skal opnås en god bekæmpelse. Sats også på jordbearbejdning, hvor det er muligt.

På lerjord men også på andre jordtyper skal man i år være yderst opmærksom på evt. angreb af snegle. Mange steder i landet meldes der pt. om meget store forekomster af snegle. Det fugtige vejr har været usædvanlig gunstigt for opformeringen.

Der er risiko for angreb i den nye vinterraps, vintersæd og andre efterårssåede afgrøder. Angreb er værst efter "fugtige" forfrugter såsom vinterraps, frøgræs, kløverfrø, kløvergræs og lignende.

Det er altafgørende at opdage sneglene tidligt, hvis der skal opnås en god bekæmpelse. Der bør yderligere satses på at reducere snegleantallet ved jordbearbejdning, hvor det er muligt.

I marker med massive snegleforekomster skal det overvejes, om der i stedet skal dyrkes en forårssået afgrøde.

Billede 1. Udvokset agersnegl. De nyklækkede snegle er kun få mm.

ANGREBSBILLEDE

I vinterraps æder sneglene af kim- og løvblade, mens frøene kun sjældent angribes. I vintersæd bliver både kerner og senere blade ædt. Tidlige angreb i vintersæd viser sig derfor som manglende fremspiring.

Billede 2-4. Angreb af agersnegle i henholdsvis vinterraps og vinterhvede.

UNDERSØG MARKEN

Undersøg snegleforekomsten i markerne nu og i stubmarkerne efter høst, så risikoen for angreb i vinterraps og vintersæd og andre efterårssåede afgrøder kan vurderes i tide. Kig under planterester og ved rødderne. Der kan både være nyklækkede snegle på nogle få mm og udvoksede snegle på ca. 5 cm. Kig også efter snegleæg ved rødderne i stubben og andre hulrum i jorden. Snegleæg er glasklare, ca. 2 mm og lægges i dynger. Se billede 5. Kig også efter slimspor.

Fra praksis er der også gode erfaringer med at gå ud med en lygte sidst på aftenen, da sneglene især er fremme om natten.

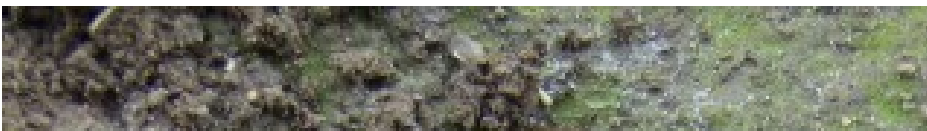

Billede 5. Snegleæg ved rapsrod.

BRUG FÆLDER TIL AT OPDAGE SNEGLENE I TIDE

I engelske undersøgelser har man fundet, at den bedste metode til at opdage sneglene tidligt er at lægge fuldkornsmel eller knækkede hvedekerner ud under et bræt eller lignende. flere steder i marken. Metoden har også været undersøgt i Danmark, hvor metoden ikke klarede sig tilfredsstillende. De anvendte sneglefælder er således ikke løsningen til at monitorere snegleforekomsten. Det anbefales dog alligevel at opsætte nogle fældetyper af en slags for at skærpe bevidstheden og opmærksomheden om snegleangreb, så evt. angreb opdages rettidigt. Der kan dog p.t. ikke anbefales specielle fældetyper, så udlægning af f.eks. en sæk, en halmballe eller lignende kan være ligeså godt, ligesom man efter høst kan grave i stubben og trække gamle planterødder op for at finde evt. snegle og snegleæg.

Der bør afhængig af arealet og variationen i jordtypen sættes flere sneglefælder op i marken. Der findes ingen tærskel for, hvor mange snegle man skal finde pr. sneglefælde pr. dag, før bekæmpelse skal iværksættes. Fra praksis lyder et gæt på, at hvis der indenfor få dage er mere end 8-10 snegle pr. fælde (sneglefælde A4 størrelse), så er der mange snegle.

Billede 6. Sneglefælde i form af en tallerken og hvedeklid. Der er her "fanget" 4 snegle.

SORT JORD I LÆNGST MULIG TID

Det anbefales at holde jorden sort ved gentagne harvninger i længst mulig tid før etablering af vintersæd. Herved forstyrres sneglene, og fødegrundlaget forsvinder. Harvning har størst effekt under tørre forhold. Harvning før vintersæd kan medføre en mindre udsættelse af såtiden, men er en nødvendig foranstaltning ved store snegleforekomster. Vintersæden bør dog ikke sås sent, da udbyttet og "modstandskraften" mod snegle falder ved sen såning.

Harv ikke så dybt, at eventuelle spildfrø af raps bliver nedmuldet og dermed hindres i at spire.

Nedharvning af rapsspildplanter hæmmer også opformering af kålbrok.

Kvikbekæmpelse før høst reducerer også sneglenes fødeudbud.

PLØJNING

Praktiske erfaringer har vist, at der ikke er større problemer med agersnegle ved pløjefri dyrkning, snarere tværtimod. Dette skyldes nok, at der foretages stubharvning efter høst, og at sneglene har dårligere bevægelsesmuligheder i jorden (færre porer), når pløjning undlades. Endvidere er det en forudsætning, at der ikke sås for overfladisk, og at sårillerne bliver tildækket.

På meget svær jord bliver jorden ofte meget knoldet ved pløjning, hvilket fremmer sneglene. På svær lerjord kan det være en fordel at undlade pløjning og i stedet stubharve flere gange, da det kan være vanskeligt at pakke jorden tilstrækkeligt efter pløjning.

FLERE SNEGLE VED GRUBBESÅNING

Der er større problemer med snegle, hvor der er grubbesået. Dette skyldes, at jorden som regel var urørt indtil såningen, og at rapsen er koncentreret i få rækker med et hulrum under, hvor sneglene lettere kan bevæge sig. Risikoen for snegleangreb ved grubbesåning kan reduceres ved at harve før grubbesåning.

JORDEN SKAL PAKKES

Det er vigtigt, at jorden straks pakkes sammen efter pløjningen, så der ikke opstår hulrum, hvor sneglene kan opholde sig. Et relativt begrænset antal snegle med gode muligheder for at bevæge sig i jorden, forårsager større skade end mange snegle med dårlige bevægelsesmuligheder.

SÅDYBDE

Overfladisk såning øger risikoen for, at sneglene æder udsæden. I forsøg er kerneangrebet i hvede blevet reduceret med ca. 70 pct. ved at øge sådybden fra 2 cm til 4 cm.

Tidlig såning og dermed hurtig fremspiring er en fordel, da der her er større chance for, at kornet overlever et snegleangreb. I raps sker angrebene oftest først fra fremspiring.

BEKÆMPELSE

I tabel 1 ses en oversigt over godkendte midler og anbefalede doser. Der er kun et aktivstof til rådighed nemlig ferrifosfat, som indgår i alle produkter.

Agros Sneglekorn er identisk med Sluxx HP.

SmartBayt er formuleret anderledes end Sluxx HP/Agros Sneglekorn, hvorfor doseringen ikke kan udledes ud fra indholdet af ferrifosfat.

Sørg for at få sneglemiddel hjem i god tid, hvis der forventes angreb.

I tabel 1 ses anbefalede doser. Den "rigtige" dosis afhænger dog af antallet af snegle. Da antallet er svært at fastlægge, kan det være aktuelt at anvende en dosis i den lave ende og gentage behandlingen, hvis sneglekornene hurtigt forsvinder. Det er dog vigtigt dagen efter at følge op på behandlingen, så en evt. 2. behandling ikke kommer for sent. Hold øje med, hvor hurtigt granulatene bliver ædt op.

I nogle marker kan man nøjes med rand- eller pletbehandling.

Den iberiske skovsnegl, også kaldet "dræbersnegl", er større end agersneglen og kræver lidt højere doser. Den iberiske skovsnegl optræder også som skadedyr i landbrugsafgrøder, men agersneglen er langt hyppigere.

Sneglene stopper fødeoptagelsen efter indtagelse af ferrifosfat og skjuler sig i jorden, hvor de dør. Der vil derfor ikke kunne ses døde snegle efter behandlingen. Firmaerne angiver, at granulatene kan tåle gentagen nedbør, og at effekten er intakt op til 4-6 uger efter behandlingen, men tjek dette.

Angreb af agersnegle kan fortsætte langt hen på efteråret. Først ved flere nætter med stærkere nattefrost går aktiviteten i stå.

Blåsten og melkalk er ikke godkendt til bekæmpelse af agersnegle.

Tabel 1. Oversigt over godkendte sneglemidler og anbefalede doser

Middel	Indhold af aktivt stof, pct.	Godkendt normaldos, landbrug kg/ha	Anbefalet dosis*. kg/ha	Granulater pr. m2 ved anbefalet dosis	Kr. pr. kg inkl. afgift ekskl. moms	Pris ved anbefalet dosis, kr./ha inkl. afgift ekskl. moms
SmartBayt	1,6	50	8-10	30-40	28	224-280
Sluxx HP/Agros Sneglekorn	3,0	7	4-5	30-40	38	152-190

*Se afsnit om doser.

BEKÆMPELSESTIDSPUNKT

Midlerne indeholder ikke lokkemidler, så det tager længere tid, før sneglene finder og æder sneglegranulatene, hvorfor virkningen indtræder langsommere end for tidligere godkendte midler. En forudsætning for en god bekæmpelse er derfor, at man opdager sneglene meget tidligt.

Det kan derfor være aktuelt at sprede sneglekornene straks efter såning. Forsøg har vist svingende effekt ved iblanding af granulater i såsæden. Årsagen til den dårligere effekt ved iblanding angives at være, at snegle har sværere ved at finde sneglekornene ved iblanding i såsæden.

Bekæmpelse allerede i stubben af forfrugten kan også være aktuel, men der er ikke udført forsøg hermed.

I praksis er set mange eksempler på dårlig effekt ved for sen bekæmpelse trods høje doser af sneglemidler og flere behandlinger. Er man kommet for sent, og der er kraftige angreb, er omsåning oftest en bedre løsning end at ofre mange penge på sneglekorn og alligevel få dårlig effekt.

SKAL DER I STEDET SÅS VÅRSÆD?

Ved meget store forekomster af agersnegle i stubben bør det overvejes, om der skal sås vårsæd eller andre forårssåede afgrøder. Snegleproblemer i vårsæd er nemlig kun relativt sjældent et problem, og omkostningerne til sneglebekæmpelse er relativt store, ligesom det kan være vanskelig at opnå en effektiv bekæmpelse.

BIOLOGI

Snegle har under fugtige forhold en meget stor opformeringsevne bl.a. fordi de er hermafroditter (både han og hun). Milde vintre og fugtige forhold fremmer snegle. Fra forår til efterår lægger hver snegl 300-500 æg i hobe af 10-30 stk. i hulrum i jorden eller i planterester. Æggene klækker efter 3-4 uger, og de nye snegle kan allerede forplante sig efter 1,5 måned. De nyklækkede agersnegle er få mm, og 5-6,5 cm i udvokset tilstand. Agersneglen lever 6-8 måneder. Overvintring sker både som voksen og æg.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.